

Te veel belangstelling. — Zondag bezochten we met eenige jongelui uit Rotterdam „De Beer”. We hebben hier kennis gemaakt met een niet denkbeeldig gevaar, dat de broedkolonie's bedreigt, n.l. het gevaar van te overvloedige belangstelling. Volgens het zeggen der wakers loopt het aantal bezoekers wekelijks ver over de honderden. Deze massa's van dikwijls geheel onkundige imitatie-natuurlijkheidshebbers zijn hier gedurig bezig de verwoesting van broedplaatsen en broedsels te bevorderen. De bewakers staan hier-tegen machteloos. Zondag 1.1 was ik getuige van zulk een invasie in de kolonie's. Een groot aantal bezoekers spreidde zich waaivormig over de broedkolonie's uit. Het resultaat van zulke bezoeken was overal te zien. Het anders zoo stille broedterrein was bezaaid met voetsporen, die op menige plaats kapotgetrapte eieren en doodgetrapte jongen herbergden. Van de laatste telden we een kleine 100. De ouders opgeschrikt door de ongewone drukte bleven in de lucht, terwijl ze geen tijd hadden hun jongen te voeren. We vonden verscheidene jongen, sommigen al eenige weken oud, die door gebrek aan voedsel de dood niet ver af waren.

Het zien van deze lijdende dieren, terwille van een nieuwsgierigheidsgril van de menschen, die meestal met geen zweem van natuurliefe gepaard gaat, deed me besluiten u hier mede in kennis te stellen.

Dat het geenszins overdreven is, zouden u de bewakers kunnen bevestigen. Zij zien elken dag het werk, dat hun toevertrouwd is en waar ze zich geheel aan geven, op de meest infame wijze vernielen.

Waar moeten we nu de oorzaak zoeken. Deze zit bij de Rentmeester te Klundert, die iedereen, zonder eenig navraag, op aanvraag vergunningen toestuurde à f 0,50. Nu 't publiek eenmaal de weg weet waarlangs een vergunning te krijgen is, worden ze algemeen aangevraagd. Het is meestal maar een zucht om ook de overkant eens te zien. Er komen zelfs daagjesmensen, ook jongelui, die ook wel eens een foto van een vogel willen nemen. We zagen er een aantal achter een jonge scholeker aanrennen om 't dier met alle geweld toch maar te kunnen kieken. Er komen er zelfs met een harmonica en tassen met snoeperij en eetwaar, om de dag er gezellig door te brengen, zonder zich ook maar eenigszins om het dierenleven te bekommeren. De planten zijn al evenmin veilig. De hoornpapaver verdwijnt steeds zonder zaad gestrooid te hebben.

Ik heb me afgevraagd, of hier geen verandering in te brengen zou zijn. 't Zou goed zijn, u zelf eens te komen overtuigen. Wellicht is er dan door u die al meer moeilijke natuurbeschermingsgevallen te behandelen kreeg, een oplossing te vinden. Het best zou natuurlijk zijn een beperking of beter nog afschaffing der vergunnings-afgiften. Maar hoe dit te bewerkstelligen. Ik hoop in ieder geval, dat ik hiermee gedeeltelijk m'n plicht gedaan heb om u ervan in kennis te stellen. Ik hoop, dat er wellicht door de Ver. tot Besch. v. Vogels en door „Natuurmonumenten” ernstige stappen verricht kunnen worden in de goede richting, om flora en fauna te beschermen.

Hiermee besluit ik met de hoop, dat de zaak tot een goed eind zal mogen leiden, waarbij men zeker wel op de steun van de ware natuurvrienden zal mogen rekenen.

Rotterdam, 4 Juli '28.

JAN G. DE REUS.

Nieuws van „de Beer”. — 8 en 9 Mei 1928 nam ik met Jan Bouma 31 eidereenden in de Waterweg waar, meest donkere vogels, enkele jonge mannetjes en een mannetje in prachtkleed met de snertgroene nek.

Gedurende de heele maand Juni werd een troep eidereenden van 30 à 40 stuks gezien door Van Beusekom, Martien Rutten en mij, nu eens geheel aan 't eind van de Zuidpier, dan weer (bij hoge zee) in de Waterweg. Volwassen mannetjes zagen we er niet bij. Volgens de opzichter van Waterstaat *Prins* kwamen ze geregeld het afval uit zijn fuiken inspekteren.

De laatste week van Augustus waren we weer op de Hoek en toen waren de eiders er weer of nog. Met rustig weer telden we er 37. Weer was er geen enkel volwassen mannetje bij. Op een winderige dag zagen we ze weer binnen, in de Waterweg. De heer G. J. Tijmstra kon er toen 18 tellen. Het is veilig aan te nemen, dat de eiders dus deze zomer aan de mond van de Nieuwe Waterweg overzomerd hebben. Opzichter *Prins*, die blijk gaf deze eenden in voorkomen en gedragingen goed te kennen, verzekerde

ons, dat ze ook in Juli zijn visafval regelmatig bezochten. Daar we 's winters vele malen eiders zagen, kunnen we nu dus zeggen dat aan de Hoek het hele jaar door eidereenden te zien zijn.

Naar aanleiding van uw bezorgdheid over de Hoornpapavers hebben we eind Augustus de planten geteld. We vonden vijftien bloeiende of uitgebloeide planten en eenige nieuwe rozetten.

Den Haag, Sept. 1928.

N. TINBERGEN.

Kikkersenquôte. — Bij uw kikkersenquôte in D. L. N. afl. 9 zie ik geen enkele opgave van *Bufo calamita* uit Utrecht. Ik vond deze soort in Amerongen. Verder hier in Heemstede en Aerdenhout.

Bufo vulgaris kan ik u nog melden uit Bloemendaal en Alkmaar.

Rana arvalis heb ook ik op Texel gezien, evenals *Rana esculenta* bij Oisterwijk.

Hier zoover ik weet meest *Rana temporaria*; zal hier nog eens goed op letten.

Misschien interesseert het u nog te vernemen, dat ik meermalen (speciaal in Naaldenveld (Mariënbosch) in en onder oude stronken jonge salamanders, blijkbaar kleine watersalamander, vond, midden in de duinen, soms wel 15 of meer minuten afstand van 't dichtstbijzijnde water.

Haarlem.

G. L. VAN EYNDOVEN.

Colias edusa. — Kennissen, die hun vakantie in 't Limburgsche hadden doorgebracht, vertelden mij van de talrijkheid aldaar der vlindersoort *Colias edusa*: het oranjekleurige groote posthoortje. Men behoefde echter dit jaar niet naar 't gezegende Zuiden te trekken om met *Colias edusa* kennis te maken. Even na midden-Augustus zag ik in Soest de eerste exemplaren verschijnen. In den verderen loop der Oogstmaand vertoonden er zich telkens meer aan mijn blikken en in de eerste helft van den zomerschen September nam ik er in mijn streek vele tientallen waar, hetzij haastig rondvliegend, hetzij gemoedelijk van de eene bloem op de andere neerstrijkend. Andere jaren ontmoet ik *Colias edusa* niet of nauwelijks een enkele keer. Merkwaardig was, dat *Colias hyale* het zwavelgele posthoortje, dat minder zeldzaam wordt geacht dan zijn oranjekleurige verwant, dit jaar in Soest maar in zeer, zeer enkele exemplaren voorkwam.

RINKE TOLMAN.

Mennistenzusje. — Op blz 70 van „De bloemen in onzen Tuin”, schrijft u:

Het is mij onbekend, wat die Mennistenzusjes hebben uitgevoerd. Naar aanleiding hiervan het volgende:

De benaming moet zijn ontstaan in een tijd, dat de Doopsgezinden zich nog onderscheidden door een opvallend eenvoudige kleeding. De dames droegen toen meest japonnen met een patroon van groote, bonte bloemen, bij de Doopsgezinde vrouwen evenwel waren ze klein en zedig van kleur. Zoo werd — niet zonder spot — de naam „mennistenzusje” gegeven aan de *Saxifraga umbrosa*. De toenaam moet al heel oud zijn.

Ik weet tot m'n spijt niet meer, waar ik dit gelezen heb. Ten slotte diene, dat Van Dalen nog de namen: hoe-langer-hoe-liever en speculatie geeft.

Haarlem, 2 Oct. '28.

W. HUYNINK

De IJselhagen. — De beruchte moloch van het verkeer is weer bezig botanische slachtoffers te eischen. Wie de IJselfijk kent ten Z.W. van *Deventer* herinnert zich de prachtige hagen van Meidoorn en *Prunus spinosa*. Wat een bloemenweelde 't geheele jaar door, overgroeid als ze zijn met schitterend gele *Medicago falcata*, witte en rose *Convolvulus*, *Bryonia*, *Humulus* en Kamperfoelie. Aan den voet bloeien *Salvia pratensis*, *Centaurea scabiosa*, *Senecio erucifolius* en *Jacobaea*, *Campanula Rapunculus*, *Scabiosa* en *Ononis*, *Potentilla*'s in soorten, *Agrimonium*, *Eryngium campestris*, *Verbena*, *Euphrasia*'s, *Verbascum thapsiforme* en *nigrum*, enz. enz.

Helaas, de heggen zijn en worden gekapt en vervangen door afschuwelijke ijzeren hekwerk „De heggen benemen te veel het uitzicht der automobilisten”. Dus worden ze gekapt. *Weg er mee!*

J. en W.